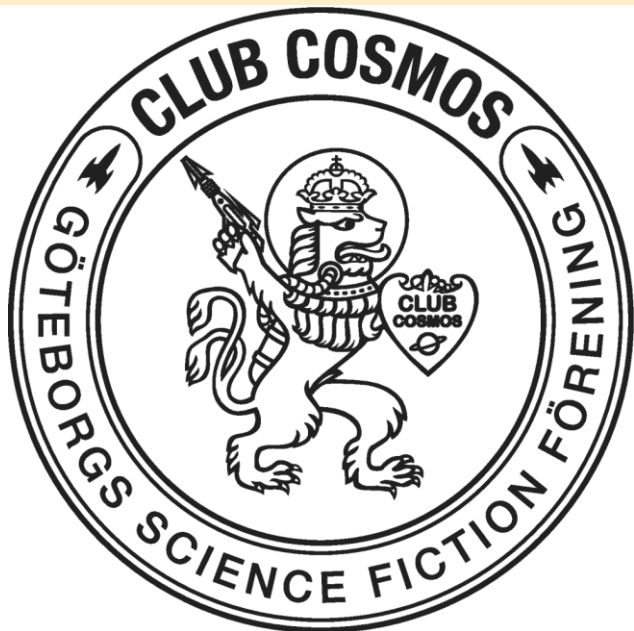

STARGATE

MEDLEMSBLAD FÖR CLUB COSMOS

Stargates sommarnummer

Sommaren har nu gjort sitt intåg och många har semester. Under dessa varma och ljusa månader erbjuder inte stjärnhimlen mycket skådespel. I stället får vi kanske njuta av en god science fiction-bok i hängmattan. Dessutom kommer här ett litet nummer av Stargate som kan innebära en stunds förströelse.

Väl mött!
Louise Bengtsson Rylander, ordförande.

Bildtävlingen

Glöm inte Club Cosmos bildtävling! Fram till och med den 30 september kan du skicka in bidrag på temat andra världar. Det kan vara fotografier, målade verk eller digitalt framställda alster.

Framåt hösten kommer klubben att rösta fram tre vinnare som dels får ära och berömmelse, men också en liten penningsumma. Det är inte för tidigt att delta! Två bidrag har redan inkommit.

För mer information se:
<http://clubcosmos.net/competitions.php>

Illustration av DART-rymdsonden.

<https://www.nasa.gov/feature/dart-launch-moves-to-secondary-window>

NASA vs asteroidmånen

NASAS PROJEKTET DART, DOUBLE ASTEROID REDIRECTION TEST, SKALL STUDERA OM EN ASTEROIDS RÖRELSE KAN ÄNDRAS.

Sedan ett antal år har NASA arbetat med ett test som skall studera om en asteroidens bana kan påverkas genom kinetisk energi, förkortat DART. Det övergripande syftet med testet är att undersöka och pröva möjligheterna till ett planetärt försvar. NASA testar således teknologi som skall förhindra att farliga asteroider slår ned på jorden.

I detta projekt skall en rymdsond skickas upp mot dubbelasteroiden Didymos där den skall krascha mot en asteroidmånes yta med en hastighet på 6,6 km/s. Asteroidmånen är ungefär 160 meter vilket NASA anser som den ungefärliga storleken på de objekt som typiskt skulle kunna utgöra ett hot mot jorden.

Nu studeras Didymos noggrant genom teleskop för att kartlägga dess rörelser, en kartläggning som sedan skall ligga till grund för en jämförelse före och efter att rymdsonden kraschat in i asteroidmånen.

Det finns två möjliga tidsfönster som har varit aktuella gällande uppskjutningen av DART-rymdsonden. Ett är nu, mellan den 21 juli och 24 augusti, och det andra är mellan 24 november och 15 februari nästa år.

Ursprungligen var det tänkt att uppskjutningen skulle ske under det första tidsfönstret men efter en riskanalys ändrades det. Anledningen därtill har varit tekniska svårigheter med kamerasytemet kopplat till navigation samt att material till solpanelerna har försenats bland annat på grund av covid-19.

Det nya planerade datumet för uppskjutningen är den 24 november och rymdsonden är tänkt att vara framme vid Didymos runt september/oktober år 2022.

Mer information finns på NASAs hemsidor. Se exempelvis:

<https://www.nasa.gov/planetarydefense/dart>

<https://www.nasa.gov/feature/dart-launch-moves-to-secondary-window>

<https://www.nasa.gov/launchschedule/>

I DET HÄR NUMRET

DART

s. 1

NOSTALGI

s.2

BILD PÅ ALDRIN

s.3

NOSTALGI

Club Cosmos minikongresser

Club Cosmos har anordnat flera olika små endagarskongresser, också kallade KalCons. Den första hölls 1985 varefter en rad kongresser följde fram till och med 1990-talet. Efter ett uppehåll återuppväcktes traditionen med de små kongresserna år 2011 med KalCon X.

Kongressmaskoten Kål.

Sedan 2011 har en minikongress hållits varje höst, antingen i Argostugan eller GFF-gården (båda i Majorna). Undantaget var naturligtvis pandemiåret 2020. Intressant nog är det inte mycket i kongressernas koncept som har förändrats. På kongressen 1985 hölls föredrag, en auktion, paneldebatt, pilkastningstävling och middag. Samtliga av dessa aktiviteter har återkommit under 2000-talets kongresser.

Den senaste kongressen, økon år 2019, innehöll också debatter (om bland annat fikonspråk och den lede fi), och Martin Andersson höll föredrag. Glenn Petersen ledde den här gången inte en auktion men däremot en uppskattad programpunkt med boktips. På den här kongressen visades också de inkomna bidragen i Club Cosmos filmtävling. Under kvällen fick cosmoiterna rösta fram vinnarna i tävlingen och första plats tilldelades Sandra Petojevic's film *Gombócarna åker till månen*.

För den som vill se fler bilder från kongresserna eller de gamla kongresshemsidorna se:

<http://clubcosmos.net/histarchive.php>

Här finns också bidragen till filmtävlingen.

Det finns dessutom två kongressrapporter, från Konfink år 2012 och Konfest 2013, skrivna av Sandra Petojevic. Dessa kan läsas i boken *Science fiction i Göteborg: 60 år med Club Cosmos*.

Auktion på KalCon X år 2011. Glenn ledde auktionen.

Lars-Göran spelar gitarr och sjunger under Konfink år 2012.

Ölprovning på Congräs år 2016.

Martin håller föredrag på FiasCon år 2018.

MYTER

Månlandet och månbollarna

Det finns många spännande myter om fenomen på himlavalvet. En av de mer gulliga finns inom australiensisk mytologi. Den handlar om ett land långt bort befolkat av massor av månbollar. Månarna lever gott i detta land och de rullar glatt omkring. Ibland blir någon av de många månbollarna dock lite för nyfiken eller lite för oförsiktig och råkar därmed komma för nära kanten till månlandet. Det händer då att de tippas över kanten och råkar rulla ut till en annan värld, till himlavalvet över jorden.

Månen. NASA

Att rulla över himlavalvet är dock inte riskfritt eftersom det befolkas av en jätte med en sax. De oförsiktiga månbollarna kan fångas av jätten som klipper sönder dem. Här får vi förklaringen till att månen kan uppträda som hel men också halv (sönderklippt). Dessutom förklaras stjärnorna i den här myten som små bitar av sönderklippta månar.

Månens olika faser. NASA

Varför vår himmel befolkas av en jätte med ett intresse för att klippa sönder månbollar är inte tydligt, men berättelsen är rolig ändå.

För de som är intresserade av den här myten, och liknande, rekommenderas Mari Sundins kurs i etnoastronomi vid Göteborgs universitet.

BILD

Page 3 Apollo 11

Den här månaden, för 52 år sedan, skedde den första månlandningen. Apollo 11 och de tre besättningsmedlemmarna Armstrong, Aldrin och Collins sköts upp den 16 juli, den första månpromenaden genomfördes den 20 och besättningsmedlemmarna återvände till jorden den 24. Nedan syns en bild på när Buzz Aldrin klättrar ned för månlandaren Eagles stege.

Armstrong och Aldrin tillbringade cirka två och en halv timme på månens yta där de tog prover och fotografier. Aldrin beskrev månens yta som "Magnificent desolation."

Mer information finns på NASAs hemsida:

https://www.nasa.gov/mission_pages/apollo/apollo11.html

Text: Louise Bengtsson Rylander

Om någon vill bidra med en liten text om en fandomaktivitet, astronomi eller dylikt som hade passat in i medlemsbladet, mejla gärna info@clubcosmos.net